

GERAARDSBERGEN ABDIJPARK FASE 3

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN
ARCHEOLOGIENOTA – 2020A407

1 GEMOTIVEERD ADVIES

1.1 DE VOLLEDIGHEID VAN HET UITGEVOERDE VOORONDERZOEK

Deze archeologienota is het resultaat van een volledig archeologisch vooronderzoek. Het archeologisch vooronderzoek nam de vorm aan van een **bureauonderzoek** aangevuld met een aantal **controleboringen**. Hierbij was het mogelijk om al het noodzakelijke vooronderzoek uit te voeren.

1.2 DE AFWEZIGHEID VAN EEN ARCHEOLOGISCHE SITE

De historische, cartografische en archeologische bronnen, evenals de huidige zichtbare restanten, hebben duidelijk gemaakt dat het projectgebied een **uitzonderlijke historisch-archeologische waarde** heeft, niet enkel voor de geschiedenis van Geraardsbergen, maar ook voor de (vroeg) ontwikkeling van steden in Vlaanderen tijdens de middeleeuwen.

Het projectgebied speelt sinds de eerste stadsontwikkeling een belangrijke rol als religieus trefpunt, al is de exacte locatie van de Sint-Lucaskerk niet bekend. Volgens sommige historische studies ligt het oudste centrum van de stad ter hoogte van het plein voor deze kerk. Vanaf de **late middeleeuwen** ontwikkelt de **abdijsite** zich, door toevoeging van nieuwe gebouwen: een nieuwe kerk in de 14de eeuw, het prelaatskwartier in de 16de eeuw, nieuwe collegegebouwen en stalgebouwen in de 17de eeuw, al dan niet met bijkomende verbouwingen/verwoestingen. Nadat het merendeel van de gebouwen werd **afgebroken aan het einde van de 18de eeuw**, volgen in de 19de en 20ste eeuw nog aanpassingen aan de overgebleven gebouwen (hydrotherapeutisch instituut) en aan de tuin (aanleg in Engelse stijl, bouw van paviljoen, inrichting als toeristisch centrum).

1.3 DE IMPACTBEPALING

De Stad Geraardsbergen wenst een aantal werken uit te voeren in het kader van de heraanleg van het Abdijpark. In de zone van de vijver worden een aantal werken uitgevoerd waarvan de meest ingrijpende de borstweringen aan de rand van de vijver (betonbalk 20cm diep) en aan het balkonterras (betonbalk ca. 1m diep), een vlonder met een tweetal treden (40cm diep), schanskorven (ca. 40 cm diep) met perkoenpalen (2m) aan de vijver en schanskorven ter evocatie van de stadsmuur (fundering 25 cm) omvatten.

In het noordwesten van het park worden betontreden aangelegd worden op de helling. Hiervoor zullen 8 betonplaten (2m x 2m) en een aantal treden van een fundering van 20cm voorzien worden. In deze zone worden ook 2 esdoorns gerooit.

In de zone van de oude kerk en de kloostergang worden de oude plattegronden van deze structuren gevisualiseerd. Hiervoor wordt voornamelijk in ophoging gewerkt om de uitgraving in de archeologische laag zo minimaal mogelijk te houden. Lokaal zullen deze werken een verdieping van maximaal 10cm met zich meebrengen, met uitzondering van de verankering van het cortenstaal. Hier bedraagt de ingreep lokaal maximaal ca. 25 cm ten opzichte van het bestaande niveau. Ter hoogte van de toegang van de kerk zal een trap uit cortenstaal geplaatst worden, die verstevigd wordt met een betonbalk van ca. 23cm.

In de zone van de parking zal een dienstweg aangelegd worden van 3,9m breed en lengte van ca. 45m, waarvoor 15cm teelaarde verwijderd zal worden en 25cm in opbouw zal gebeuren. De parking direct gelegen aan de geplande loopweide wordt heraanlegd, waarbij de bestaande kws-verharding wordt verwijderd en heraanlegd. De bestaande fundering van de parking blijft zelf behouden, maar de bestaande fundering ter hoogte van de haagblok wordt verwijderd. Voor de aanleg van de loopweide wordt een poort en afsluiting met haagplanten voorzien. Verspreid over het park zal ten slotte ook beplanting aangelegd worden.

1.4 DE WAARDERING VAN DE ARCHEOLOGISCHE SITE

Ondanks de soms gedetailleerde historische en cartografische bronnen, is het archeologisch potentieel van de site sterk onbenut gebleven. Enkel kleinere opgravingen, die vaak onvoldoende gedocumenteerd werden, hebben een tipje van de sluier gelicht en reeds interessante resultaten opgeleverd (o.a.

begravingen en klokkenovens). Het bureauonderzoek heeft duidelijk gemaakt dat het **verwachtingspatroon** voor archeologie zich situeert vanaf de **volle middeleeuwen** tot de **moderne/modernste tijden**. Zo kan archeologie binnen het projectgebied meer informatie kunnen verschaffen over:

- De oudste inplanting van gebouwen, alsook de structuur, indeling, bouwmaterialen, enz.
- De keuze van het terrein voor de inplanting van de abdijsite.
- De exacte locatie van de Sint-Lucaskerk
- De exacte evolutie van de abdijsite, getoetst aan de historische en cartografische bronnen

Meer algemeen, op regionaal en Vlaams niveau, kan archeologisch onderzoek op het projectgebied meer leren over:

- De inplanting van abdijsites gedurende de vroege middeleeuwse stadsontwikkeling
- De indeling en bouw van abdijsites, en hun evolutie doorheen de tijd

Op basis van het beschikbare historische materiaal, cartografisch materiaal en archeologische voorkennis, in combinatie met de effectieve impact van de geplande werken, kan het volgende **verwachtingspatroon** worden vooropgesteld:

- Het projectgebied valt binnen de vastgestelde archeologische zone van Geraardsbergen, en meer bepaald betreft het beschermde monument 'voormalige Sint-Adriaansabdij'. De archeologische waarde van het projectgebied spreekt dus voor zich;
- Het abdijpark is door de eeuwen heen reeds vele malen aangepast, meest recentelijk bij de inplanting van een toeristisch park in het laatste kwart van de 20ste eeuw (heraanleg van het park met afgravingen/dempingen/ophogingen, geasfalteerde paden, gebouwtjes, artificiële terrassen, 'tuinmeubilair', e.d.m.);
- De effectieve bodemingrepen binnen het projectgebied zijn verspreid over het volledige park. Een groot deel van de ingrepen blijft binnen het gabarit van de bestaande inrichting, maar een aantal werken zullen lokaal een diepere verstoring met zich meebrengen;
- De controleboringen en registratie van een profiel tijdens de werfbegeleiding hebben uitgewezen dat er zich enkel ophogingslagen manifesteren tot -75cm en dat dus binnen het gabarit van de geplande dienstweg geen archeologische lagen aangesneden zullen worden.
- Het proefputtenonderzoek met wetenschappelijke vraagstelling heeft de aanwezigheid van de archeologische resten van de kerkmuur bevestigd, zoals deze ook getoond worden op het 18^e-eeuwse Ci-devant plan. Deze bevinden zich echter op een minimale diepte van 70cm ter hoogte van de proefsleuven. Het aanwezige erfgoed zal dus niet verstoord worden door de diepte van de geplande werken.
- **Conclusie:** Algemeen hebben controleboringen en -putten uit de voorgaande bureaustudie, alsook werfbegeleiding (fase 1) en proefsleuven vanuit wetenschappelijke vraagstelling (fase 2), aangetoond dat er zich nergens enige indicatie bevindt voor archeologische structuren op geringe diepte. Concreet wil dit zeggen dat:
 - in de zone van de **abdijkerk en kloostergang** geen archeologische lagen verstoord zullen worden aangezien deze zich op aanzienlijke diepte manifesteren (ca. -70cm) en de geplande werken slechts 10cm tot lokaal 25cm bedragen voor het cortenstaal en 23cm voor de fundering van de toegangstrap.
 - in de zone van de **parking en dienstweg** eveneens geen archeologische resten geraakt zullen worden aangezien deze zich op -75cm bevinden en de werken zich beperken tot een verstoring van -15cm voor de dienstweg en het vervangen van kws-verharding en een beperkte fundering ter hoogte van de haagblok voor de parking.
 - in de **zone van de vijver** een aantal werken zullen worden uitgevoerd (borstwering, vervangen kws-verharding pad, vlonder met zittreden, schanskorven aan de vijver en ter hoogte van de stadsmuur) die lokale verstoringen van maximaal 40 cm diep (met uitzondering van de perkopenpalen) zullen veroorzaken. De kans dat hier archeologische sporen worden aangesneden blijft ook hier erg beperkt.
 - in de zone van de aan te leggen **trappen in het noorden van het park**, waar de verstoring beperkt blijft tot 20cm en het rooien van 2 bomen, de kans erg klein is er dat er archeologische lagen aangesneden worden.

1.5 DE BEPALING VAN DE MAATREGELEN

Bovenstaande afwegingen in rekening genomen, wordt er voor alle geplande werken beschreven in deze archeologienota **werfbegeleiding** bij alle geplande werken geadviseerd. Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek worden geen vergravingen verwacht van archeologisch erfgoed door de geplande werken. Evenwel is een werfbegeleiding nuttig om hier op toe te zien.

2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

2.1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode: 2020A407

Sitecode: 18-GER-AP

Wettelijk depotnummer: D/2019/12.857/20

Naam en erkenningsnummer erkende archeoloog: SOLVA OE/ERK/Archeoloog/2015/00038

Locatie:

Oost-Vlaanderen, Geraardsbergen, Abdijstraat (Figuur 1 en Figuur 2, Foto 1-3)

Bounding box:

punt 1: x= 115734.73 / y= 162718.88

punt 2: x= 116078.43/ y= 162967.34

Kadastrale gegevens:

Geraardsbergen, afdeling 1, sectie B, percelen 684, 686B, 686D, 708G, 709D, 709E, 710C, 711G, 712A, 713, 714/2C, 715/2D, 715D en 715E (Figuur 3).

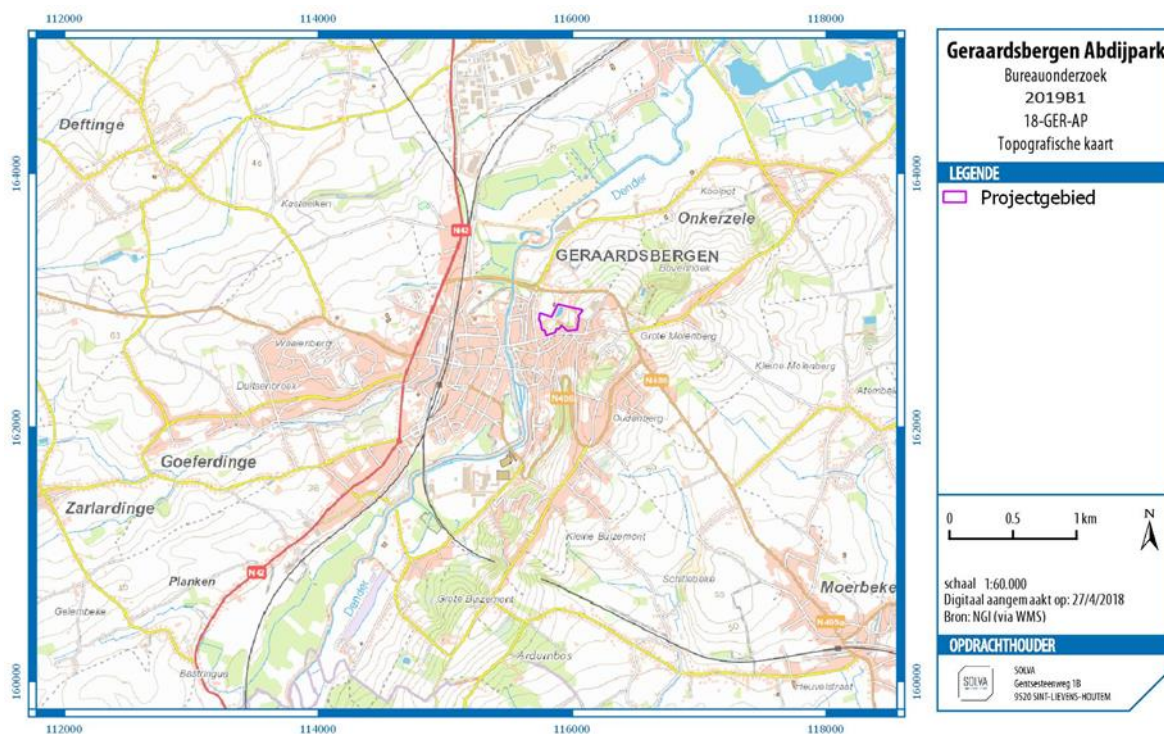
Topografische kaart: zie Figuur 1 en Figuur 2.

Betrokken actoren en specialisten:

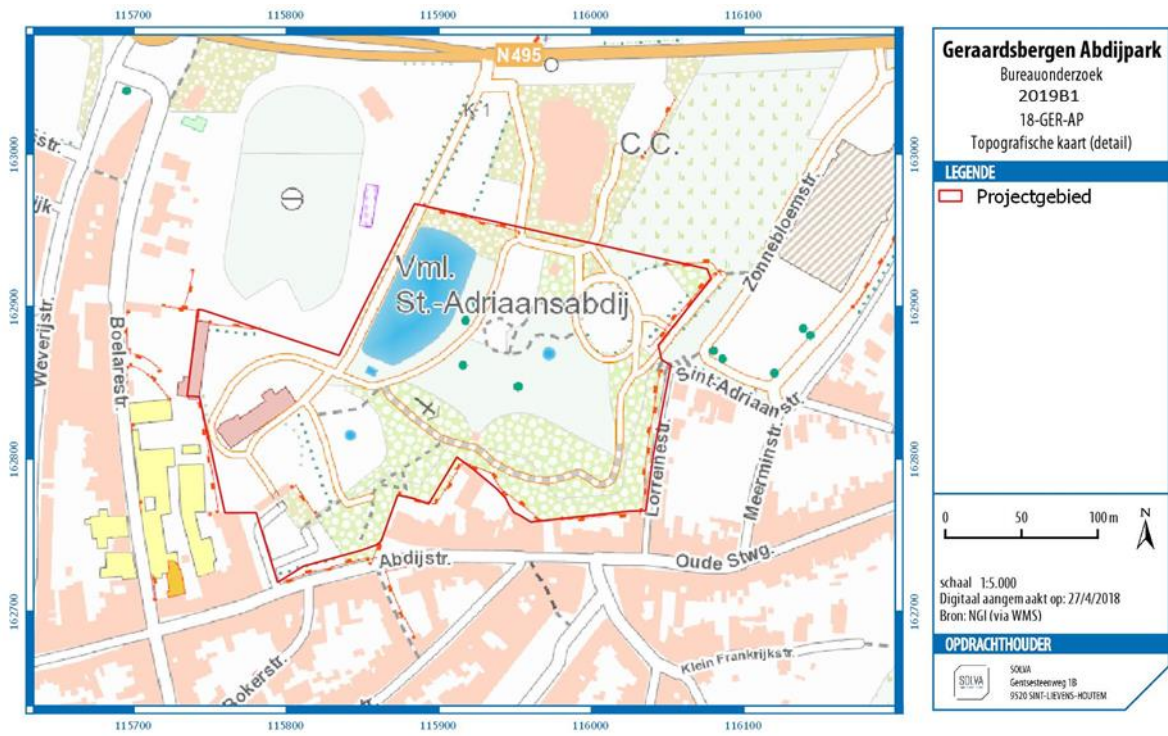
- Erkend archeoloog: Ruben Pede
- Tekst: Silke De Smet
- Kaartmateriaal: Silke De Smet
- Redactie: Bart Cherretté

Wetenschappelijke advisering:

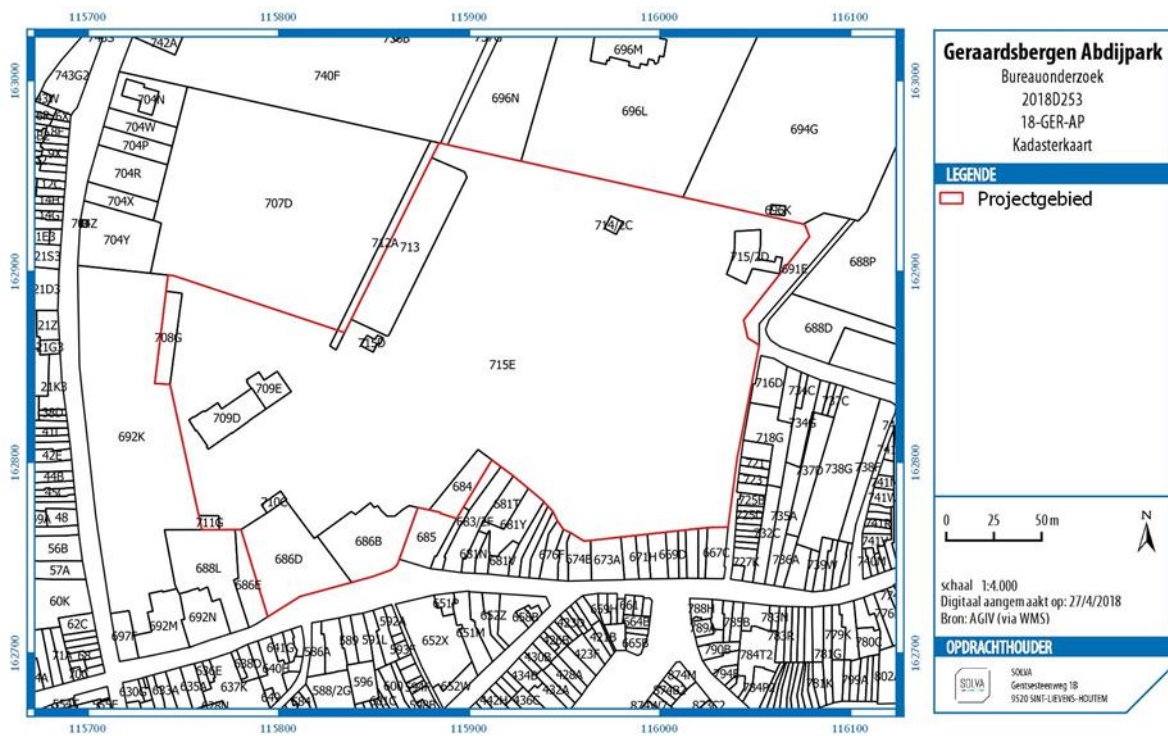
Niet van toepassing

Figuur 1: Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: NGI; digitaal aangemaakt op 27/04/2018)

Figuur 2: Topografische kaart (detail) met aanduiding van het projectgebied (bron: NGL; digitaal aangemaakt op 27/04/2018)

Figuur 3: Kadasterkaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 27/04/2018)

2.2 VRAAGSTELLING EN ONDERZOEKSDOELEN

2.2.1 DE GEPLANDE WERKEN

De Stad Geraardsbergen wenst een aantal werken uit te voeren in het kader van de heraanleg van het Abdijpark. In de zone van de vijver worden een aantal werken uitgevoerd waarvan de meest ingrijpende de borstweringen aan de rand van de vijver (betonbalk 20cm diep) en aan het balkonterras (betonbalk ca. 1m diep), een vlonder met een tweetal treden (40cm diep), schanskorven (ca. 40 cm diep) met perkoenpalen (2m) aan de vijver en schanskorven ter evocatie van de stadsmuur (fundering 25 cm) omvatten.

In het noordwesten van het park worden betontreden aangelegd worden op de helling. Hiervoor zullen 8 betonplaten (2m x 2m) en een aantal treden van een fundering van 20cm voorzien worden. In deze zone worden ook 2 esdoorns geroid.

In de zone van de oude kerk en de kloostergang worden de oude plattegronden van deze structuren gevisualiseerd. Hiervoor wordt voornamelijk in ophoging gewerkt om de uitgraving in de archeologische laag zo minimaal mogelijk te houden. Lokaal zullen deze werken een verdieping van maximaal 10cm met zich meebrengen, met uitzondering van de verankering van het cortenstaal. Hier bedraagt de ingreep lokaal maximaal ca. 25 cm ten opzichte van het bestaande niveau. Ter hoogte van de toegang van de kerk zal een trap uit cortenstaal geplaatst worden, die verstevigd wordt met een betonbalk van ca. 23cm.

In de zone van de parking zal een dienstweg aangelegd worden van 3,9m breed en lengte van ca. 45m, waarvoor 15cm teelaarde verwijderd zal worden en 25cm in opbouw zal gebeuren. De parking direct gelegen aan de geplande loopweide wordt heraangelegd, waarbij de bestaande kws-verharding wordt verwijderd en heraangelegd. De bestaande fundering van de parking blijft zelf behouden, maar de bestaande fundering ter hoogte van de haagblok wordt verwijderd. Voor de aanleg van de loopweide wordt een poort en afsluiting met haagplanten voorzien. Verspreid over het park zal ten slotte ook beplanting aangelegd worden.

2.2.2 DE ACTUELE ARCHEOLOGISCHE KENNIS OVER HET TERREIN

De historische, cartografische en archeologische bronnen, evenals de huidige zichtbare restanten, hebben duidelijk gemaakt dat het projectgebied een **uitzonderlijke historisch-archeologische waarde** heeft, niet enkel voor de geschiedenis van Geraardsbergen, maar ook voor de (vroeg) ontwikkeling van steden in Vlaanderen tijdens de middeleeuwen.

Het projectgebied speelt sinds de eerste stadsontwikkeling een belangrijke rol als religieus trefpunt, al is de exacte locatie van de Sint-Lucaskerk niet bekend. Volgens sommige historische studies ligt het oudste centrum van de stad ter hoogte van het plein voor deze kerk. Vanaf de **late middeleeuwen** ontwikkelt de **abdijsite** zich, door toevoeging van nieuwe gebouwen: een nieuwe kerk in de 14de eeuw, het prelaatskwartier in de 16de eeuw, nieuwe collegegebouwen en stalgebouwen in de 17de eeuw, al dan niet met bijkomende verbouwingen/verwoestingen. Nadat het merendeel van de gebouwen werd **afgebroken aan het einde van de 18de eeuw**, volgen in de 19de en 20ste eeuw nog aanpassingen aan de overgebleven gebouwen (hydrotherapeutisch instituut) en aan de tuin (aanleg in Engelse stijl, bouw van paviljoen, inrichting als toeristisch centrum).

2.2.3 DE VERWACHTING TEN AANZIEN VAN DE ARCHEOLOGISCHE WAARDE VAN HET TERREIN

Ondanks de soms gedetailleerde historische en cartografische bronnen, is het archeologisch potentieel van de site sterk onbenut gebleven. Enkel kleinere opgravingen, die vaak onvoldoende gedocumenteerd werden, hebben een tipje van de sluier gelicht en reeds interessante resultaten opgeleverd (o.a. begravingen en klokkenovens). Het bureauonderzoek heeft duidelijk gemaakt dat het **verwachtingspatroon** voor archeologie zich situeert vanaf de **volle middeleeuwen** tot de **moderne/modernste tijden**. Zo kan archeologie binnen het projectgebied meer informatie kunnen verschaffen over:

- De oudste inplanting van gebouwen, alsook de structuur, indeling, bouwmaterialen, enz.

- De keuze van het terrein voor de inplanting van de abdijsite.
- De exacte locatie van de Sint-Lucaskerk
- De exacte evolutie van de abdijsite, getoetst aan de historische en cartografische bronnen

Meer algemeen, op regionaal en Vlaams niveau, kan archeologisch onderzoek op het projectgebied meer leren over:

- De inplanting van abdijsites gedurende de vroege middeleeuwse stadsontwikkeling
- De indeling en bouw van abdijsites, en hun evolutie doorheen de tijd

Op basis van het beschikbare historische materiaal, cartografisch materiaal en archeologische Op basis van het beschikbare historische materiaal, cartografisch materiaal en archeologische voorkennis, in combinatie met de effectieve impact van de geplande werken, kan het volgende **verwachtingspatroon** worden vooropgesteld:

- Het projectgebied valt binnen de vastgestelde archeologische zone van Geraardsbergen, en meer bepaald betreft het beschermde monument 'voormalige Sint-Adriaansabdij'. De archeologische waarde van het projectgebied spreekt dus voor zich;
- Het abdijpark is door de eeuwen heen reeds vele malen aangepast, meest recentelijk bij de inplanting van een toeristisch park in het laatste kwart van de 20ste eeuw (heraanleg van het park met afgravingen/dempingen/ophogingen, geasfalteerde paden, gebouwtjes, artificiële terrassen, 'tuinmeubilair', e.d.m.);
- De effectieve bodemingrepen binnen het projectgebied zijn verspreid over het volledige park. Een groot deel van de ingrepen blijft binnen het gabarit van de bestaande inrichting, maar een aantal werken zullen lokaal een diepere verstoring met zich meebrengen;
- De controleboringen en registratie van een profiel tijdens de werfbegeleiding hebben uitgewezen dat er zich enkel ophogingslagen manifesteren tot -75cm en dat dus binnen het gabarit van de geplande dienstweg geen archeologische lagen aangesneden zullen worden.
- Het proefputtenonderzoek met wetenschappelijke vraagstelling heeft de aanwezigheid van de archeologische resten van de kerkmuur bevestigd, zoals deze ook getoond worden op het 18^e-eeuwse Ci-devant plan. Deze bevinden zich echter op een minimale diepte van 70cm ter hoogte van de proefsleuven. Het aanwezige erfgoed zal dus niet verstoord worden door de diepte van de geplande werken.
- **Conclusie:** Algemeen hebben controleboringen en -putten uit de voorgaande bureaustudie, alsook werfbegeleiding (fase 1) en proefsleuven vanuit wetenschappelijke vraagstelling (fase 2), aangetoond dat er zich nergens enige indicatie bevindt voor archeologische structuren op geringe diepte. Concreet wil dit zeggen dat:
 - in de zone van de **abdijkerk en kloostergang** geen archeologische lagen verstoord zullen worden aangezien deze zich op aanzienlijke diepte manifesteren (ca. -70cm) en de geplande werken slechts 10cm tot lokaal 25cm bedragen voor het cortenstaal en 23cm voor de fundering van de toegangstrap.
 - in de zone van de **parking en dienstweg** eveneens geen archeologische resten geraakt zullen worden aangezien deze zich op -75cm bevinden en de werken zich beperken tot een verstoring van -15cm voor de dienstweg en het vervangen van kws-verharding en een beperkte fundering ter hoogte van de haagblok voor de parking.
 - in de **zone van de vijver** een aantal werken zullen worden uitgevoerd (borstwering, vervangen kws-verharding pad, vlonder met zittreden, schanskorven aan de vijver en ter hoogte van de stadsmuur) die lokale verstoringen van maximaal 40 cm diep (met uitzondering van de perkopenpalen) zullen veroorzaken. De kans dat hier archeologische sporen worden aangesneden blijft ook hier erg beperkt.
 - in de zone van de aan te leggen **trappen in het noorden van het park**, waar de verstoring beperkt blijft tot 20cm en het rooien van 2 bomen, de kans erg klein is er dat er archeologische lagen aangesneden worden.

Bovenstaande afwegingen in rekening genomen, wordt er voor alle geplande werken beschreven in deze archeologienota werfbegeleiding geadviseerd. Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek worden geen vergravingen verwacht van archeologisch erfgoed door de geplande werken. Evenwel is een werfbegeleiding nuttig om hier op toe te zien.

2.2.4 DE DOELSTELLING(EN) VAN HET VOORONDERZOEK MET INGREEP IN DE BODEM

Het doel van de werfbegeleiding is controle uit te voeren op het moment dat de werken door de aannemer uitgevoerd worden, en waar nodig de archeologische sporen waar te nemen en te registreren. Werfbegeleiding kan enkel gebruikt worden voor summieri archeologische vaststellingen als de verwachting op archeologische sporen klein is of er enkel gefragmenteerde/sterk verstoorde sporen kunnen worden aangetroffen.

2.2.5 DE TE BEANTWOORDEN ONDERZOEKSVRAGEN

Volgende (niet-limitatieve) onderzoeksvragen worden behandeld voor de werfbegeleiding (fase 1):

- Worden de werken uitgevoerd zodat behoud in situ gegarandeerd is?
- Manifesteren er zich archeologische sporen binnen de uitgraving?
- Zo ja, welke?

2.3 DE ONDERZOEKSSTRATEGIE EN -METHODE

2.3.1 EEN TEKSTUELEBESCHRIJVING VAN DE GEPLANDE ONDERZOEKSMETHODE

De keuze van de methode voor verder vooronderzoek wordt gebaseerd op de volgende vier criteria:

1. Is het MOGELIJK deze methode toe te passen op dit terrein?
2. Is het NUTTIG deze methode toe te passen op dit terrein?
3. Is het overdreven SCHADELIJK voor het bodemarchief deze methode toe te passen op dit terrein?
4. Is het NOODZAKELIJK deze methode toe te passen op dit terrein (kosten-batenanalyse)?

Eerst wordt de opportuniteit van de diverse methoden voor vooronderzoek zonder ingreep in de bodem afgewogen.

Methode	Opportuun	Motivering
Landschappelijk booronderzoek	Neen	Mogelijk maar niet nuttig. Landschappelijk booronderzoek is in deze context niet relevant.
Landschappelijke profielputten	Neen	Mogelijk maar niet nuttig. Landschappelijke profielputten is in deze context niet relevant.
Geofysisch onderzoek	Neen	Mogelijk maar niet nuttig. Geofysisch onderzoek is in deze context niet relevant omdat het projectgebied een intensieve bebouwingsgeschiedenis, tot in recente periodes heeft gekend. De talrijke puinlagen en ophogingslagen zullen het beeld verstoren, of zorgen minstens voor een moeilijke interpretatie die geen sluitende conclusies zal toelaten.
Veldkartering	Neen	Niet mogelijk en niet nuttig. De terreinen zijn verhard.

Vervolgens wordt de opportuniteit van de diverse methoden voor vooronderzoek met ingreep in de bodem afgewogen.

Methode	Opportuun	Motivering
---------	-----------	------------

Verkennd archeologisch booronderzoek	Neen	Mogelijk maar niet nuttig omdat het projectgebied een intensieve bebouwingsgeschiedenis, tot in recente periodes heeft gekend. De talrijke puinlagen en ophogingslagen zullen het beeld verstoren, of zorgen minstens voor een moeilijke interpretatie die geen sluitende conclusies zal toelaten.
Waarderend archeologisch booronderzoek	Neen	Mogelijk maar niet nuttig omdat het projectgebied een intensieve bebouwingsgeschiedenis, tot in recente periodes heeft gekend. De talrijke puinlagen en ophogingslagen zullen het beeld verstoren, of zorgen minstens voor een moeilijke interpretatie die geen sluitende conclusies zal toelaten.
Proefputten in functie van steentijd artefactensites	Neen	Mogelijk maar niet nuttig. Er zijn geen directe indicaties voor de aanwezigheid van steentijdsites. De verwachting is bovendien dat artefactensites reeds volledig zullen verstoord zijn door de middeleeuwse en industriële stadsontwikkeling.
Proefsleuven en / of proefputten	Nee	Mogelijk maar niet nuttig. Dit onderzoek zou een schadelijke impact hebben op het bodemarchief, terwijl zoveel mogelijk geopteerd wordt voor behoud in situ.

Ten slotte wordt de opportuniteit van de diverse methoden van **archeologische opgraving** afgewogen:

Methode	Opportuun	Motivering
Werfbegeleiding	Ja	Mogelijk en nuttig. Het potentieel en de aanwezigheid van archeologisch erfgoed is reeds aangetoond door het uitgevoerde bureauonderzoek. De geplande werken brengen verstoringen met zich mee (lokaal max. ca. 40cm) verspreid over het park. Uit het vooronderzoek is gebleken dat er echter geen archeologisch relevante structuren zullen worden aangesneden binnen het gabarit van de werken. Het is echter wel relevant om toe te zien op de uitvoering der werken zodat dit volgens het geplande stramien verloopt. Mochten er evenwel toch sporen aan het licht komen, is het zinvol deze te registreren. Een werfbegeleiding is daartoe de aangewezen methode.
Opgraving	Neen	Niet noodzakelijk om het kennispotentieel te realiseren. Er wordt gestreefd naar behoud in situ.

Afweging van de opportuniteit van de onderzoeksmethodes: op basis van hogerstaande afwegingen wordt een archeologische opgraving voorgesteld dat bestaat uit:

- Werfbegeleiding

Rekening houdend met het aanwezige kennispotentieel in het projectgebied wordt in het onderstaande programma van maatregelen werfbegeleiding vooropgesteld.

De definities die hierbij gehanteerd zullen worden zijn, overeenkomstig de Code van Goede Praktijk 4.0:

Methode van archeologische opgraving waarbij de regie van de graafwerken bij de uitvoerder van de werken berust en het archeologisch onderzoek zich beperkt tot wat mogelijk is binnen het gegeven kader van deze werken.

De archeoloog staat ‘bij de kraan’ op het moment dat de werken door de aannemer uitgevoerd worden, om toe te zien op de geplande diepte van afgraving. Werfbegeleiding kan enkel gebruikt worden voor summier archeologische vaststellingen als de verwachting op archeologische sporen klein is of er enkel gefragmenteerde/sterk verstoorde sporen kunnen worden aangetroffen.

2.3.2 EEN TEKSTUELE MOTIVERING VAN DE GEKOZEN ONDERZOEKSMETHODEN EN –SITUATIES

Uit het vooronderzoek is gebleken dat er geen archeologisch relevante structuren zullen worden aangesneden binnen het gabarit van de werken. Het is echter wel relevant om toe te zien op de uitvoering der werken zodat dit volgens het geplande stramien verloopt. Mochten er evenwel toch sporen aan het licht komen, is het zinvol deze te registreren. Een **werfbegeleiding** is daartoe de aangewezen methode.

2.3.3 DE AFBAKENING VAN HET TE ONDERZOEKEN GEBIED

Figuur 4: Plan met de ontworpen toestand van het projectgebied (bron: Fris in het Landschap)

Binnen het projectgebied komen enkel de zones van de geplande werken in aanmerking voor werfbegeleiding. De werken zijn verspreid over het volledige park.

2.3.4 EEN TEKSTUELE BESCHRIJVING VAN DE CRITERIA DIE GEHANTEERD ZULLEN WORDEN OM TE BEPALEN WANNEER DE VOORZIENE ONDERZOEKSMETHODEN ALSNOG NIET UITGEVOERD MOETEN WORDEN

Niet van toepassing.

2.4 DE ONDERZOEKSTECHNIEKEN

Overeenkomstig de Code van Goede Praktijk 4.0, wordt werfbegeleiding gedefinieerd als:

Methode van archeologische opgraving waarbij de regie van de graafwerken bij de uitvoerder van de werken berust en het archeologisch onderzoek zich beperkt tot wat mogelijk is binnen het gegeven kader van deze werken.

Daardoor is de werfopvolging onderworpen aan dezelfde decretale bepalingen als de opgraving. Aangezien de werfbegeleiding tot doel heeft ingrepen op het bodemarchief te vermijden (behoud in situ), streeft het onderzoek naar een zo beperkt mogelijke impact op de sporen en artefacten. Eventuele sporen die zich onder de geplande diepte van de werken manifesteren, worden op gepaste wijze afgedekt en beschermd tegen degradatie. De werfbegeleiding zal geschieden volgens de bepalingen van de CGP 3.0: de technieken van opgraving, het assessment en de verwerking van de opgravingsresultaten, de rapportering over het onderzoek, de conservatie en de omgang met het archeologisch ensemble gebeuren op dezelfde wijze als bepaald voor opgravingen.

2.5 DE VOORZIENE AFWIJKING TEN AANZIEN VAN DE CODE VAN GOEDE PRAKTIJK

Er zijn geen afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk, die voor aanvang van het onderzoek met ingreep in de bodem reeds voorzien zijn. Eventuele afwijkingen die zich stellen tijdens het onderzoek, zullen omstandig gemotiveerd worden conform de bepalingen van de Code van Goede Praktijk.

2.6 GEWENSTE COMPETENTIES

De werfbegeleiding moet worden uitgevoerd door een ervaren archeoloog. Indien er registraties noodzakelijk zijn, wordt de archeoloog bijgestaan door een tweede archeoloog en een veldtechnicus. De leidinggevende archeoloog heeft minstens 220 werkdagen veldwerkervaring wat betreft opgravingen in stedelijke context. De tweede uitvoerende archeoloog heeft minstens 110 werkdagen veldwerkervaring. Minstens één van de uitvoerende archeologen heeft kennis van materiaal uit de middeleeuwse en post-middeleeuwse periode.

2.7 KOSTENRAMING

De raming houdt rekening met:

- Dagprijs
- Natuursteenidentificatie en mortelanalyse/C14
- Conservatie
- Varia, voor onvoorziene analyses

Een gedetailleerde kostenraming is te vinden in de privacyfiche.

2.8 BEWARING VAN HET ARCHEOLOGISCH ENSEMBLE

Gedurende het onderzoek worden de vondsten als ensemble bewaard in een ruimte met geschikte temperatuur en luchtvochtigheid, zonder risico op beschadiging, vernieling of contaminatie door natuurlijke of menselijke oorzaken. De vondsten worden verpakt met verpakkingsmateriaal en volgens een verpakkingswijze die beschermt tegen degradatie.

Na afronding van het onderzoek wordt het archeologisch ensemble beheerd door het erkend Onroerend Erfgoeddepot van **SOLVA**.